

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ
ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
The Study of Participation Development Approach of Enterprise
Involved Environmental Issues of Omnoi Municipality in
Samutsakhon Province

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี วรพงษ์¹ และอาจารย์ยรรยงค์ อัมพา²
Assistant professor Seree Woraphong, Ph.D.³ and Yunyong Ampawa⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาครมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียจากสถานประกอบการต่างๆ 2) เพื่อรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาและ 3) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้ประกอบการและข้อเสนอแนะต่อปัญหาน้ำเสียจากสถานประกอบการต่างๆ ในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียจากสถานประกอบการต่างๆ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รับรู้ถึงปัญหาน้ำเสียในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากทั้งชุมชนและโรงงานที่มีการปล่อยน้ำทิ้งที่ไม่ได้บำบัดปล่อยสู่แหล่งน้ำคลอง และส่วนหนึ่งเห็นว่าสาเหตุหลักจากโรงงานอุตสาหกรรม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวอันได้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยังมีบทบาทและมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยคือตั้งแต่ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งพบว่าการ

¹ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

² อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

³ Lecture at Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

⁴ Lecture at Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

E-mail : seree.wor@mahidol.ac.th, yunyong.amp@mahidol.ac.th

สื่อสารข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครอ้อมน้อยที่เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกือบทั้งหมดไม่ทราบถึงผลการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของเทศบาลฯ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นเพียงการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับที่มีอยู่ ไม่ได้มีบทบาทเป็นหุ้นส่วนของกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่เทศบาลดำเนินการฯ มีการปรึกษาหารือในแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำเสียค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เป็นการประชุมเพื่อชี้แจงข้อปฏิบัติมากกว่าการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องมีการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ประโยชน์เพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและต้องดำเนินการในเชิงรุก และควรให้ เทศบาลควรเข้มงวดในการตรวจสอบโรงงานต่างๆ ในการบำบัดน้ำเสียของโรงงาน อย่างจริงจังและให้คำปรึกษาในการปรับปรุงแก้ไขหากพบว่า มีข้อบกพร่อง ส่วนอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมและสามารถแก้ไขปัญหาได้คือการให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีระบบบำบัดน้ำเสียของตนเอง ซึ่งแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีความถูกต้องเมื่อให้ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการป้องกันแก้ไขปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ได้แก่ องค์กรหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหามีการพัฒนาการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหากับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น

Abstract

The study of developing on entrepreneur participation in environment problem solving in Omnoi Municipality, Samutsakhon province aims at 1) Studying the information about wastewater in any factories, 2) Collecting the information about wastewater management, and 3) Collecting the opinion of entrepreneurs and recommendations of wastewater from any factories in Omnoi Municipality, Samutsakhon province.

The results was found that most of entrepreneurs awared about wastewater in the study area. Most of them though that wastewater from communities and factories has not been treated before disposing to public canels. Some of them thought that the majority of wastewater origin is factories. Related entrepreneurs still have lower level of participation. They did not know the information about Munticipality's implementation and outcomes. They usually participated in complying with the munticopal regulations. They did not have more involvement with Municipality. The consultation from wastewater management with Municipality was considerably low. Most of them usually participated in public hearing and recommending session.

Recommendation for public participation precess is to create more active partication process and Municipality should monitor any factories for wastewater treatment efficiently and give the consultation of wastewater treatment resolutions. In addition, the private-own wastewater treatment system should be promoted and encouraged. These recommendations are consistent with polluter-pay principle in order to let the pollution are responsible for preventing the wastewater disposal to public canel. Related organizations should communicate and provide wasterwater management information to entrepreneur.

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ทวีความรุนแรงมากขึ้น ในด้านต่างๆ ที่ทั่วโลกให้ความสนใจ ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น น้ำเสีย ขยะมูลฝอย อากาศเป็นพิษ และปัญหาอื่นๆ ดังนั้นการดำเนินการด้านเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการให้มีผลเกิดขึ้นอย่างเป็น

รูปธรรมโดยเร็วจึงจะสามารถทำให้สถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ เบาบางลงได้ ทั้งนี้ การใช้เพียงความรู้และเทคโนโลยีที่มีอยู่ ประกอบกับมาตรการและการบริหารจัดการของ ผู้มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาไม่อาจทำให้การแก้ไขปัญหาสำเร็จได้ ในขณะที่การลงมือเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน หรือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของ การแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาที่มีความยั่งยืนในอนาคต

เทศบาลนครอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นชุมชนที่มีการขยายตัวทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงสภาพจากชุมชน ชนบทเข้าสู่ฐานะของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว และได้รับการพัฒนาไปสู่การเป็นพื้นที่ แหล่งอุตสาหกรรมมาตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทย ส่งผล ให้ในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมกลายมาเป็นปัญหาสำคัญอันดับต้นของชุมชนในพื้นที่นี้ แม้ว่าหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องจะมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและ สังคมในพื้นที่นี้มาโดยตลอด แต่ปัญหาการก่อกมลพิษที่ส่งผลต่อการทำลายสภาพแวดล้อม ในพื้นที่ก็ไม่อาจหมดลงไปได้ ด้วยยังคงมีการเติบโตของอุตสาหกรรมต่างๆ การย้ายถิ่น ของแรงงานจากต่างพื้นที่ และการขยายตัวของชุมชนเพิ่มมากขึ้นอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยตรงใน ปัจจุบันได้แก่เทศบาลนครอ้อมน้อย ยังคงมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เหล่านั้นให้ลุล่วงไปในที่สุด เพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่เทศบาลมีคุณภาพชีวิตที่ดี จากความมุ่งมั่นดังกล่าวเทศบาลนครอ้อมน้อยจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่จะทำ ให้ชุมชนในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อยเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนภายในปี พ.ศ.2566

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในลำดับต้นในเขตพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อยได้แก่ ปัญหาน้ำเสีย ทั้งนี้ปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่เทศบาลอ้อมน้อยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นสะสม มาเป็นเวลานาน และได้รับความสนใจจากองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ซึ่งได้พยายามเข้ามาตรวจสอบและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น การรายงานข้อมูลขององค์กรจัดการน้ำเสียได้นำเสนอเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียดังกล่าวไว้ “ภายในพื้นที่อ้อมน้อยพบจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมกว่า 900 โรงงาน ซึ่งในจำนวนนี้

เป็นโรงงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอฟอกย้อมเกือบ 90 โรงงาน เมื่อมีโรงงานจำนวนมาก บวกกับจำนวนประชากรท้องถิ่นและประชากรแฝงในระบบอุตสาหกรรมรวมอีกกว่า 150,000 คน น้ำเสียจำนวนมากไหลจากโรงงานและบ้านเรือนจึงเกินความสามารถที่จะพึ่งพากระบวนการธรรมชาติบำบัดได้” (องค์การจัดการน้ำเสีย, 2544) โดยในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้

แม้ว่าการแก้ไขปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากกิจการอุตสาหกรรมจะมีวิธีการและเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการดำเนินการเพื่อลดและแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นได้ แต่ในทางปฏิบัติมักพบว่า การดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาคุณภาพน้ำทั้งจากอุตสาหกรรมนั้นไม่เป็นไปตามกระบวนการที่กำหนดไว้ทำให้คุณภาพน้ำทั้งจากอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำธรรมชาติ คู คลอง ในพื้นที่ที่มีการประกอบกิจการอุตสาหกรรมและโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ ปัญหาน้ำเสียจึงมีปรากฏให้เห็นแม้ในสภาพปัจจุบัน

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหาด้วยกัน ส่วนใหญ่มักพบว่าผู้ที่มีความพร้อมมากที่สุดในการร่วมกันแก้ไขปัญหาคือภาคหน่วยงานองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ในขณะที่ภาคส่วนอื่นจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจหรือได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว จึงจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังเพื่อให้การแก้ไขปัญหามลพิษบรรลุผลสำเร็จ ส่วนผู้ที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นบางส่วนอาจเป็นผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหา ขาดความสนใจหรือตระหนักต่อปัญหานั้นๆ หรืออาจเป็นด้วยมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคประการอื่นที่ทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้แม้ว่าจะมีความตระหนักต่อปัญหาและต้องการให้เกิดการแก้ไขปัญหานั้นก็ตาม

เช่นเดียวกันกับการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง การแก้ไขปัญหาน้ำเสียที่สะสมมาเป็นเวลานานจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ

กลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่มักถูกมองว่าเป็นต้นเหตุของปัญหาและมักจะไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยหากต้องการให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เสียมากที่สุด ผู้ดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องเรียนรู้และรับทราบถึงปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม โดยศึกษาถึงความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เสียในพื้นที่ เพื่อที่จะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมให้มีความเข้มแข็งและคุณภาพ สามารถก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่เสียได้อย่างยั่งยืนต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เสียในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย เพื่อทราบถึงความต้องการ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เสีย อันจะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมและสำหรับการเตรียมการเพื่อจัดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านปัญหาที่เสียในพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
2. ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จากประชาชนและผู้ประกอบการต่างๆ และจากการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับปัญหาที่เสียในพื้นที่เทศบาลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในเทศบาลตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ประกอบการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในปัญหาสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อนการดำเนินโครงการฯนี้ ถึงเรื่องของสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อหาสาเหตุของการเกิดปัญหาน้ำเสียในเทศบาลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
3. เป็นการรวบรวมน้ำความคิดเห็นของประชาชน ผู้ประกอบการโรงงานต่างๆ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ ศึกษา ร่วมกันเพื่อหาทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เทศบาลตำบลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมในเรื่องของน้ำเสียจากสถานประกอบการในพื้นที่เทศบาลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
2. นำข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้มาใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมโครงการและดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ สภาพของชุมชน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. การจัดทำข้อเสนอโครงการความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครอ้อมน้อยกับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม เพื่อดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโอกาสต่อไป
4. สามารถนำไปใช้ต่อยอดเพื่อทำงานวิจัยในขั้นสูงต่อไป

รูปแบบการศึกษา

รูปแบบการศึกษาใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโดยการสำรวจด้วยแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ในพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ประชากรในการศึกษา

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย อำเภอกะห้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จากข้อมูลเทศบาลนครอ้อมน้อย กรกฎาคม 2557 มีจำนวนรวมทุกประเภท 972 แห่ง

ภาพรวมของโรงงานอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร จากข้อมูลของเทศบาลนครอ้อมน้อยเมื่อเดือนกรกฎาคม 2557 ระบุว่าจำนวนโรงงานที่จดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมรวม 972 แห่ง มีทุนจดทะเบียนรวมกันกว่า 3 หมื่นล้านบาท (30,463,044,440.00 บาท) และจำนวนคนงานรวมมากกว่า 6 หมื่นคน (60,227 คน) โดยระบุถึงเครื่องจักรในการผลิตคิดแรงแม้รวมแล้วมากกว่า 1 ล้านแรงแม้ (1,018,677 แรงแม้)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ ทำการจัดเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั้ง 972 แห่ง ตามรายชื่อที่ได้รับจากเทศบาลนครอ้อมน้อย ด้วยการจัดเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ ผลการจัดเก็บข้อมูลได้จำนวนตัวอย่างผู้ประกอบการที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 129 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.3 ในขณะที่มีแบบสอบถามถูกส่งกลับเนื่องจากไม่มีผู้รับหรือที่อยู่ไม่ชัดเจน จำนวน 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 12.1

การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกมีจำนวนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ให้ข้อมูล 10 ราย

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่จัดส่งทางไปรษณีย์ ประเด็นที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาเครื่องมือหรือแบบสอบถามในการวิจัยและการสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลการศึกษารายละเอียด

การศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียโดยทั่วไปรวมถึงปัญหาน้ำเสียในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย มีสาเหตุหรือปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสียคือการปล่อยน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำคูคลองโดยไม่ได้มีการบำบัดจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียอันได้แก่ อาคารบ้านเรือน ที่พักอาศัย ชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรม สาเหตุดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสียโดยตรง การแก้ไขปัญหาน้ำเสียจึงสามารถแก้ไขด้วยการควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดที่ปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำคูคลองโดยมีการบำบัดน้ำเสียอย่างถูกต้องก่อนการทิ้งออกไปก็จะทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียในที่สุด แต่การควบคุมปัจจัยดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกแหล่งกำเนิดน้ำเสียเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ค่อนข้างยาก จำเป็นที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจึงต้องการมีจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อบำบัดน้ำเสียโดยรวมก่อนการทิ้งลงสู่แม่น้ำคูคลองร่วมไปกับการควบคุมการบำบัดน้ำทิ้งของ อาคารบ้านเรือน ที่พักอาศัย ชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งนี้ระบบบำบัดน้ำเสียรวมที่เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่งนั้นจะมีรูปแบบเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมการบำบัดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดได้มากน้อยเพียงใด

ในขณะที่ปัญหาน้ำเสียในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสะสมมาเป็นเวลายาวนาน ปัญหาน้ำเสียในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อยจึงมีปัจจัยสนับสนุนที่มีส่วนสำคัญต่อปัญหาน้ำเสียนอกเหนือจากปัจจัยโดยตรงที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ปัจจัยดังกล่าวคือ

- การสะสมของมลพิษในน้ำและตะกอนดินใต้ท้องน้ำ เนื่องจากแหล่งน้ำคูคลองขาดการดูแลและมีการปล่อยมลพิษลงในแหล่งน้ำคูคลองอย่างต่อเนื่องมาเป็น

เวลายาวนาน ทำให้มีการสะสมของมลพิษต่างๆ ในตะกอนดินใต้พื้นน้ำมาก ยิ่งขึ้นตามระยะเวลาที่ผ่านไป และส่งผลกระทบต่อปัญหาน้ำเสียในช่วงเวลาต่อมา

- การไหลเวียนของน้ำที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติหรือเป็นเช่นดังในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากคูคลองลดน้อยลง และมีการทิ้งของเสียต่างๆ ลงในแหล่งน้ำคูคลอง ทำให้ในปัจจุบันสภาพการไหลของน้ำเกือบเป็นน้ำนิ่งไม่มีการถ่ายเทอย่างเหมาะสม

- การดูแลรักษาที่ยังไม่ครอบคลุมต่อการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย แม้ว่าเทศบาลจะมีการขุดลอกคูคลองเป็นประจำในแต่ละปี แต่ยังไม่สามารถทำความสะอาดคูคลองให้ปราศจากมลพิษหรือจัดการมลพิษในแหล่งน้ำคูคลองให้มีปริมาณลดลงได้

- การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำคูคลองมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเดิม ในปัจจุบันไม่สามารถใช้ประโยชน์ลำน้ำคูคลองได้เนื่องจากมีความเน่าเสีย คูคลองในปัจจุบันถูกมองไปว่ามีประโยชน์เพียงเพื่อการระบายของเสียเท่านั้น

ข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับปัญหาดังกล่าวอันได้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยังมีบทบาทและส่วนร่วมค่อนข้างน้อยคือตั้งแต่ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งพบว่าการสื่อสารข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครอ้อมน้อยที่เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหลายกลุ่มยังไม่มี ความครอบคลุมและขาดในรายละเอียด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกือบทั้งหมดไม่ทราบถึงผลการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของเทศบาล บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นเพียงการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับที่มีอยู่ ไม่ได้มีบทบาทเป็นหุ้นส่วนของกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่เทศบาลดำเนินการ มีการปรึกษาหารือในแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำเสียค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เป็นการประชุมเพื่อชี้แจงข้อปฏิบัติมากกว่าการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ได้แก่ องค์กรหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาคควรมีการพัฒนาการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหากับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น และเป็นการสื่อสารในลักษณะสื่อสารสองทาง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเกิดความเข้าใจและไว้วางใจต่อกัน เปิดโอกาสหรือเวทีให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญห ทั้งนี้การที่ผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาลังแวดล้อมมีความเอาใจใส่ต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น แสดงความยินดีในการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำความคิดเห็นนั้นไปศึกษาวิเคราะห์พร้อมกับแจ้งผลลัพธ์จากข้อคิดเห็นดังกล่าวกลับเพื่อให้เกิดการรับทราบโดยทั่วกันเป็นการแสดงออกที่ให้ความสำคัญกับผู้เสนอความคิดเห็นที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีส่วนทำให้ผู้เสนอความเห็นมีความเต็มใจและจริงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมจะมองและให้ความสำคัญกับปัญหาของตนเองมากกว่าปัญหาของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาคควให้ความสนใจกับปัญหาที่เป็นข้อขัดขวางหรือข้อจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และมีส่วนช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาลเพื่อลดข้อจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ซึ่งน่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

การที่ผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาลังแวดล้อมมีความเอาใจใส่ต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น แสดงความยินดีในการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำความคิดเห็นนั้นไปศึกษาวิเคราะห์พร้อมกับแจ้งผลลัพธ์จากข้อคิดเห็นดังกล่าวกลับเพื่อให้เกิดการรับทราบโดยทั่วกันเป็นการแสดงออกที่ให้ความสำคัญกับผู้เสนอความคิดเห็นที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีส่วนทำให้ผู้เสนอความเห็นมีความเต็มใจและจริงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

ผู้ดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหาส่งแวดล้อมส่วนใหญ่มักจะไม่ได้มีการรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งหากมีการทำความเข้าใจกับปัญหาของผู้มีส่วนได้เสียที่ต้องการให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น การรับรู้ถึงสภาพปัญหาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนั้น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและถือได้ว่าเป็นหลักการขั้นพื้นฐานในการดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วม “การให้ความสนใจกับปัญหาของคนอื่นมากกว่าปัญหาของตนเอง” สามารถใช้เป็นแนวทางที่นำไปพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาส่งแวดล้อมอื่นได้ต่อไป

ข้อค้นพบ

ด้านการรับรู้ถึงปัญหาน้ำเสียของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รับรู้ถึงปัญหาน้ำเสียในพื้นที่ และให้ความเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อคนข้างมากในลำดับต้น ผู้ที่อาศัยในพื้นที่สามารถรับรู้ถึงปัญหาน้ำเสียได้อย่างชัดเจนทางกายภาพทั้งสีและกลิ่นของน้ำตามลำน้ำคูคลอง โดยส่วนใหญ่เห็นว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากทั้งชุมชนและโรงงานที่มีการปล่อยน้ำทิ้งที่ไม่ได้รับการบำบัดลงสู่แหล่งน้ำคูคลอง และส่วนหนึ่งเห็นว่าสาเหตุหลักจากโรงงานอุตสาหกรรม

ผู้ประกอบการที่ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งเห็นว่ายังคงมีโรงงานอุตสาหกรรมส่วนหนึ่งที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างถูกต้องในการปล่อยน้ำทิ้งจากโรงงานของตนเอง และจำนวนสองในห้าของผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ามีโรงงานที่ละเลยไม่บำบัดน้ำก่อนปล่อยน้ำเสียลงสู่คูคลองมากกว่าร้อยละ 30 ของโรงงานที่มีอยู่ในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า ต้องการทราบเช่นกันว่าโรงงานใดที่มีการปล่อยน้ำทิ้งโดยไม่ทำการบำบัดให้ถูกต้องก่อน เนื่องจากโรงงานของตนเองมีการบำบัดอย่างถูกต้อง แต่ก็ต้องถูกมองในภาพรวมว่าเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสียด้วย

ด้านความต้องการในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ให้ข้อมูลต่างเห็นด้วยกับการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย เห็นด้วยการการก่อสร้าง

ระบบบำบัดน้ำเสียรวมแม้ว่าส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการจัดเก็บค่าใช้จ่ายอันอาจเนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจน ทุกฝ่ายเห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ของเทศบาลที่จะพัฒนาอ้อมน้อยให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน แม้ว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีความต้องการแก้ไขปัญหาน้ำเสียแต่ทุกกลุ่มยังมีศักยภาพไม่เพียงพอที่จะริเริ่มกิจกรรมโครงการใดเพื่อการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจึงมีความจำเป็นต้องให้เทศบาลนครอ้อมน้อยเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมโครงการในเรื่องนี้ โดยที่ทุกกลุ่มยินดีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการดังกล่าวตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ด้วยส่วนหนึ่งต่างเห็นว่าสาเหตุของปัญหาน้ำเสียเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีข้อเสนอจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่กำกับดูแลโรงงานอย่างเข้มงวด สม่าเสมอและเป็นธรรม ส่วนผู้ที่เห็นว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย มีข้อเสนอแนะให้เทศบาลส่งเสริมให้ชุมชนครัวเรือนมีการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมองถึงสาเหตุของน้ำเสียในด้านอื่นน้อยทำให้ไม่มีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่นจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียความคิดเห็นของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมต่อการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเสียและปัญหาสิ่งแวดล้อมของเทศบาลนครอ้อมน้อยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้คำตอบส่วนหนึ่งเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบส่วนใหญ่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร เช่นหน่วยงานราชการและเทศบาลมีหน้าที่กำกับดูแลการจัดการปัญหาน้ำเสียและควบคุมให้โรงงานดำเนินการตามกฎหมายระเบียบ ก็จะมีการตรวจสอบการดำเนินงานของแต่ละโรงงานอุตสาหกรรม ในขณะที่ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมมีการจัดส่งรายงานการบำบัดน้ำเสียให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระเบียบที่กำหนดเป็นประจำทุกเดือน ความสัมพันธ์สิ้นสุดตามหน้าที่เท่านั้น คือ หน่วยงานราชการจัดเก็บข้อมูลรายงาน และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมให้ความร่วมมือในการตรวจสอบและจัดส่งรายงานตามกฎหมาย

การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำเสียในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อยโดยตรงนั้นมีค่อนข้าง

น้อย โดยพิจารณาจากกระบวนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการมีส่วนร่วม จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้เสียของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมซึ่งเป็นภาคส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อปัญหา ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่างมีโอกาสดูแลที่เข้าร่วมในกระบวนการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย แม้ว่าจะมีการรับทราบถึงปัญหาน้ำเสียเป็นอย่างดี และมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กานตพันธุ์ พิศาลสุขสกุล. (2551). การมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเสียของข้าราชการในเทศบาลนครของประเทศไทย. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์. (2532). วิศวกรรมการกำจัดน้ำเสีย เล่ม1. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์
- ไกรฤกษ์ แสงสุข. (2545). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการคุณภาพน้ำกว้านพะเยา. การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คัมภีร์ คงพล้ง. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาน้ำเสีย เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- จังหวัดสมุทรสาคร, (2526). ประวัติมหาดไทยภูมิภาค จังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อัมรินทร์การพิมพ์.
- ชนัญญา บุญนาค. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการกำจัดขยะมูลฝอยกรณีศึกษาเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- ณรงค์ อภัยใจ. (2549). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านเมือกัต อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ถวิลวดี บุรีกุล ดร., (2551). ระบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด : ทำอย่างไรให้เป็นจริง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://kpi.ac.th/media/pdf/M10_307.pdf. 1 ตุลาคม 2558.
- ทวีทอง พงษ์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารการพิมพ์
- เทศบาลนครอ้อมน้อย. นโยบาย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.omnoi.go.th/data.php?content_id=8. 1 ตุลาคม 2558.
- ธงชัย พรรณสวัสดิ์ และวิบูลลักษณ์ วิสุทธิศักดิ์, (2540). คู่มือวิเคราะห์น้ำเสีย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สมาคมวิศวกรสิ่งแวดลอมแห่งประเทศไทย (สวสท).
- ธัญญา เฉลยผล. (2547). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- นารีกานต์ พรหมนก. (2544). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานิเทศศาสตรพัฒนการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญชัย เกิดปัญญวัฒน์. (2535). การศึกษาความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์. (2540). ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา: กรณีชุมชนดวงแข เขตปทุมวัน

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยา เพียรวิจิตร. (2525). เทคโนโลยีการกำจัดน้ำเสีย. (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ: โอ เอส
พรินต์ติ้งเฮาส์

วีระชน ขาวผ่อง. (2551). ความรู้ การมีส่วนร่วม และความตระหนักต่อระบบการจัดการ
สิ่งแวดล้อมของพนักงานในองค์กรที่ได้รับมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
(ISO: 14001) ศึกษากรณี บริษัทจันทบุรีซีฟู้ดส์ จำกัด และบริษัทจันทบุรีโฟรเซ่น
ฟู้ด จำกัด. สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการจัดการ
สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร). การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม.
(ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=2&content_id=156. 1 ตุลาคม 2558.

เสริมพล รัตสุข และไชยยุทธ. (2524). การกำจัดน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่ง
ชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
ประเทศไทย). 20 กันยายน 2558. เสี่ยงสาคร หนังสือพิมพ์,(2556).บ่อบำบัดน้ำ
เสียอ้อมน้อย.(ออนไลน์).แหล่งที่มา: <http://www.sakhononline.com/columnist/wongwien-namphu/?p=120>. 20 กันยายน 2558.

สุชาติดา บุญประสม. (2539). พฤติกรรมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำท่าจีนน้ำ
เสีย กรณีศึกษาอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคม-
ศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาสังแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัยมหิดล. มหาวิทยาลัยมหิดล
สุธรรม ธาตุทอง. (2545). การมีส่วนร่วมของพนักงาน บริษัท เอ เอ็ม ดี ไทยแลนด์ จำกัด
ในการ จัดการสิ่งแวดล้อม ตามมาตรฐาน ISO 14001. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุเมธ ทรายแก้ว. (2536). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

จัดการทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2534). สถานการณ์และแนวทางการแก้ไข
น้ำเสียจากชุมชนเมืองปี 2533. มปท.

สัณชัย สุตินันท์วิหาร. (2539). การมีส่วนร่วมของปัญหามลพิษทางน้ำจากชุมชน:
กรณีศึกษาเทศบาลเมืองภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
องค์กรจัดการน้ำเสีย.โครงการบำบัดน้ำเสียเทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร.
(ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.wma.or.th/content/รุมว-ทส-เข้าร่วมการหารือ/1073/>. 10 กันยายน 2558.

อนุภาพ ธีรลาภ. (2528). การวิเคราะห์เชิงสมมุฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
พัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี.
สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อรัญญา นิตวณิช. (2548). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

Corcoran, E., C. Nellesmann, E. Baker, R. Bos, D. Osborn, H. Savelli (eds), 2010.
Sick Water? The central role of waste- water management in
sustainable development. United Nations Environment Pro- gramme.
(online) source : www.grida.no. October 1st, 2015.

United Nations (1981). Popular Participation as a Strategy for Promoting
Community Level Action and National Development. In Department
of International Economic and Social Affairs. New York: United Nations